

**V.V. Beseda**

## **Psixomotor pozğunluqları olan uşaqlarda duruşun kompleks pedaqoji diaqnostikası**

### **Xülasə**

Mövcud yerli və xarici təcrübəyə və müəllifin öz uzunmüddətli təcrübəsinə əsaslanaraq məqalədə psixomotor pozğunluqları olan uşaqlarda duruş diaqnozu üçün yenilikçi hərtərəfli bir metod təsvir edilmişdir. Əvvəlcə bu uşaq kontingentində duruş pozğunluqlarının diaqnozu üçün mövcud tibbi və pedaqoji metodların qısa təhlili verilmişdir, bunun əsasında yaş və nosoloji baxımından ən uyğun diaqnostik metodlar seçilmişdir.

Müəllif psixomotor pozğunluqları olan uşaqlarda duruş vəziyyətinin hərtərəfli pedaqoji diaqnozu üçün aşağıdakı mərhələləri nəzərdə tutan bir alqoritm təklif etmişdir: I - ilkin, II – görmə-palpasiya test üsulları, III - instrumental texnika, IV - müayinənin ətraflı müayinəsi kompüter texnologiyaları və xüsusi qurğulardan istifadə olunan onurğa sütununun strukturları, V - diaqnoz əsasında uşağın valideynlərinə məsləhət verilməsi.

Uşaqlarda duruş vəziyyətinin diaqnostikası üçün təklif olunan müəllif metodunda anamnez diaqnostika blokundan (motor sahəsinin formalaşması və inkişaf xüsusiyyətlərinin təhlili) testin pedaqoji komponentinə xüsusi diqqət yetirilir. ontogenetik aspektdə uşağın müxtəlif yaş dövrlərində duruşu, idrak funksiyalarının inkişaf səviyyəsi; ailənin sosial və maddi səviyyəsi; ailənin / valideynlərin psixoemosional vəziyyəti və s.). Diaqnostikada üstünlük verilən diqqət, müasir uşaq bağçasının reallıqlarında ən əlçatan statik və dinamikada duruş vəziyyətinin foto və video qeydinə yönəldilmişdir.

Müəllif tərəfindən test məlumatlarının daxil edilməsi üçün təklif olunan orijinal sənəd sənədləri maraqlı doğurur: duruşun əyani müayinəsi üçün protokol, onurğa sütununun palpasiyası üçün protokol, antropometrik məlumatlar üçün protokol, duruşdakı dəyişikliklərin qeydiyyatı üçün diaqnostik kart, duruşun qoniometrik bir araşdırması üçün bir protokol və s.

Tam hüquqlu bir pedaqoji diaqnostikanı həyata keçirmək üçün müəllif ona tətbiq olunan koordinat ızgarası və digər köməkçi ölçmə cihazları (hərəkətli bir lövhə, dairəvi bir nəqliyyat vasitəsi və s.) Xüsusi pleksiqlas qalxan istifadə edərək orijinal bir cihaz hazırlamışdır).

Bu istiqamətdə tədqiqat perspektivləri psixomotor pozğunluqları olan bir uşağın inkişafının zehni komponentinin və duruş vəziyyətinə təsirinin öyrənilməsinin gücləndirilməsi müstəvisində ola bilər.

**V.V. Biesieda**

## **Complex pedagogical diagnostics of posture in children with psychomotoric disorders**

### **Summary**

Based on the existing domestic and foreign experience, as well as the author's own long-term practice, the article describes an innovative comprehensive method for diagnosing posture in children with psychomotor disorders. First, a brief analysis of the existing medical and pedagogical methods for diagnosing posture disorders in this contingent of children is given, on the basis of which the diagnostic methods that are most appropriate for age and nosology are selected.

The author proposes an algorithm for complex pedagogical diagnostics of the state of posture in children with psychomotor disorders, which implies the following stages: I - preliminary, II - visual-palpation testing techniques, III - instrumental techniques, IV - detailed examination of the structures of the spinal column using computer technology and special devices, V - consulting the child's parents on the basis of the diagnosis.

In the proposed author's method of diagnosing the state of posture in children, special attention is paid to the pedagogical component of testing, which was made up of the anamnestic block of diagnostics (analysis of the peculiarities of the formation of the motor sphere and the development of the child's posture at different age periods in the ontogenetic aspect; the level of development of cognitive functions; social and material level of the family; psycho-emotional status of the family / parents, etc.). The predominant emphasis in diagnostics is placed on photo and video recording of the state of posture in statics and dynamics, as the most accessible in the realities of a modern kindergarten.

Of particular interest are the original forms of documentation proposed by the author for entering test data: a protocol for a visual examination of posture, a protocol for palpation of the spinal column, a protocol for anthropometric data, a diagnostic card for registering changes in posture, a protocol for a goniometric study of posture, etc.

To carry out full-fledged pedagogical diagnostics, the author has developed an original device based on the use of a special Plexiglas shield with a coordinate grid applied to it and other auxiliary measuring devices (a movable plumb line, a circular protractor, etc.).

Prospects for research in this direction may be in the plane of strengthening the study of the mental component of the development of a child with psychomotor disorders and its influence on the state of posture.

**Поступило в редакцию: 18.03.2021**